

ZAWODY WCZORAJ, DZIŚ, JUTRO I POJUTRZE

Praca w grupie (10 min)

Podziel klasę na trzyosobowe grupy. Każdy zespół otrzymuje trzy czyste kartki A4. Ma za zadanie przygotować po jednym przykładzie zawodu z każdej z poniższych kategorii (jeden zawód = jedna kartka) i zapisać wyraźnie nazwę zawodu i krótkie (max. trzypunktowe) uzasadnienie swojego wyboru na kartce:

1. Zawody wymierające, czyli takie, które jeszcze istnieją, ale wykonuje je coraz mniej osób ze względu na postęp technologiczny bądź uwarunkowania społeczne (przykłady dla nauczyciela: szewc, zegarmistrz).
2. Zawody poszukiwane, czyli takie, na które jest obecnie dość duże zapotrzebowanie (przykłady dla nauczyciela: dostawca potraw, operator wózków widłowych, programista, kurier).
3. Zawody przyszłości, czyli takie, które obecnie nie istnieją lub niewiele osób je wykonuje, ale prawdopodobnie będą poszukiwane w przyszłości (przykłady dla nauczyciela: kontroler jakości powietrza w pomieszczeniach, broker kryptowalut, operator drukarek 3D, konserwator dronów, mechanik pojazdów autonomicznych). Zawody przyszłości nie muszą występować w Mapie Karier, inwencja nieograniczona.

Uczniowie w poszukiwaniu inspiracji do punktów 1. i 2. przeglądają źródła internetowe, zwłaszcza ścieżki zawodowe w Mapie Karier (szczególnie zakładkę Statystyki oraz dane o zapotrzebowaniu). Zwróć uwagę uczniów na to, skąd biorą się dane w Mapie Karier (dokładne informacje znajdziesz w polu w zakładce Statystyki) i dlaczego są one jedynie przybliżeniem realiów panujących na rynku pracy. Jeżeli chodzi o punkt 3., uczniowie powinni sami wymyślić, jakie zawody pojawią się w przyszłości i na jakie będzie duży popyt.

Gdy grupy ukończą swoje zadanie, bardzo krótko prezentują przed klasą wybrane/wymyślone przez swój zespół zawody wraz z uzasadnieniami.

⌚ 45 min

Etap edukacyjny

Metoda

Sprzęt

Materiały

Cel edukacyjny:

- poznanie nowych zawodów;
- uświadomienie uczniom, jak szybko zmienia się rynek pracy w związku z postępowaniem technologicznym, modą i konwencjami społecznymi;
- pobudzenie kreatywności uczniów poprzez wymyślanie zawodów przyszłości;
- umiejętność czytania statystyk i korzystania ze źródeł danych
- niewłaściwym

VII-VIII SP i szkoły ponadpodstawowe

praca w grupie, dyskusja

urządzenie z dostępem do internetu na 2-3 uczniów (komputer, tablet, smartfon) i ew. rzutnik/tablica interaktywna

czyste kartki A4 (policz jedną kartkę na 1 ucznia w klasie) + flamastry, markery, karteczki post-it

Dyskusja

Jako podsumowanie poprzedniej aktywności, zainicjuj dyskusję. Spróbuj poprowadzić ją tak, aby dojść do zjawisk wpływających na przyszłość zawodów (hasel wymienionych w punkcie Ćwiczenie). W tym celu możesz skorzystać z odpowiedzi znajdujących się na końcu tego dokumentu. Zadaj następujące pytania:

1. Czy coś łączy zawody wybrane przez uczniów jako wymierające?
2. Co łączy zawody o dużym zapotrzebowaniu? Jakie nowe technologie lub wynalazki umożliwiły rozwój niektórych popularnych obecnie zawodów? Czy te zawody się utrzymają, czy również za jakiś czas znikną?
3. Jakie cechy mają wymyślone przez uczniów zawody przyszłości? Czy uczniom łatwo było wymyślić zawody przyszłości? Dlaczego? Czy skupiali się na niedalekiej przyszłości czy na bardzo odległych czasach? Które z wymienionych zawodów są bardziej prawdopodobne? Które mniej?

W trakcie dyskusji zapisuj hasła na tablicy.

Ćwiczenie

Zbierz od wszystkich zespołów kartki A4 z zawodami i wybierz spośród nich pięć zawodów, które posłużą jako punkt wyjścia do ćwiczenia. Powieś kartki w widocznym miejscu. Obok wypisz lub wyświetl na tablicy interaktywnej/rzutniku sugerowane hasła opisujące zjawiska zachodzące współcześnie i wpływające na rynek pracy (w nawiasach wyjaśnienia):

- wynalazki (upowszechnianie się nowych technologii, m.in. telekomunikacyjnych, kosmicznych, transportowych)
- automatyzacja (zastępowanie ludzi przez maszyny)
- zmiana stylu życia (moda na określone rzeczy)
- życie w stresie i niepewności (wynikające ze wzrastającego tempa życia)

- zmiany w środowisku naturalnym (globalne ocieplenie, nadmiar śmieci, wyczerpywanie zasobów naturalnych)
- masowość produkcji (globalizacja)
- współdzielenie (filozofia dzielenia się zasobami, sharing economy)
- kontakt z żywym człowiekiem (naturalna ludzka potrzeba)
- indywidualizacja (odchodzenie od rzeczy produkowanych masowo, zapotrzebowanie na usługi "szyte na miarę")

Uczniowie oczywiście mogą też proponować własne hasła, które nie znalazły się na powyższej liście.

Uczniowie zgłaszają się i proponują, które hasło (zjawisko) wpływa na obecną sytuację i/lub przyszłość omawianego w danym momencie zawodu. Zapisują je na post-itach i dają nauczycielowi, który przykleja je na karcie zawodu. Do każdego zawodu pasować mogą różne hasła, zarówno w sensie pozytywnym, jak i negatywnym. Np. dla szewca zagrożeniem jest masowość produkcji i zmiana stylu życia (ludzie chętniej kupują nowe buty niż naprawiają stare), ale z kolei coraz więcej ludzi docenia indywidualną produkcję i kunszt rzemieślnika, w bogacącym się społeczeństwie ludzi stać na buty robione na miarę.

Praca domowa

W ramach pracy domowej możesz zadać przyporządkowanie haseł (zjawisk) do innych zawodów.

Najciekawsze zawody przyszłości możesz do nas przestać na adres kontakt@mapakarier.org. Najbardziej oryginalne pomysły opublikujemy na stronie Mapy Karier, a może nawet dodamy do bazy zawodów!

Podpowiedzi do pytań w dyskusji

1. Czy coś łączy wybrane przez uczniów zawody wymierające?

Podpowiedzi:

- A. prawdopodobnie uczniowie wymienią wiele zawodów rzemieślniczych lub takich, które ich zdaniem mogą być łatwo zastąpione przez maszyny;
- B. zwróć jednak uwagę uczniów na to, że:
  - I. zawody rzemieślnicze się elitaryzują, mogą więc pozostać bardzo atrakcyjne, mimo że ich rynek się zmniejsza – np. wiele osób decyduje się na zakup ręcznie wykonanych ozdób u małych producentów, rezygnując z produkcji masowej;
  - II. wiele zawodów prawdopodobnie szybko nie zniknie, ponieważ ludzie w wielu sytuacjach wolą kontakt z żywymi osobami niż z maszynami (np. sprzedawca, doradca, terapeuta);
  - III. automatyzacja prowadzi do zaniku zawodów opartych na schematach, wymagających małego zaangażowania twórczego (np. kierowca, diagnosta, magazynier), ale trudno zastąpić człowieka maszyną w działaniach kreatywnych (np. aktor teatralny, specjalista ds. reklamy);
  - IV. wiele zawodów (np. kosmetyczka, hydraulik) bardzo trudno zautomatyzować, bo w przypadku/u każdego klienta działania wymagają indywidualnego podejścia, są nieszablonowe; praca kosmetyczki oczywiście będzie podlegać zmianom, dzięki np. coraz bardziej zaawansowanym kosmetykom i urządzeniom, ale wciąż to kosmetyczka będzie musiała dobrać odpowiednią metodę oraz ją zaaplikować.

2. Co łączy zawody o dużym zapotrzebowaniu? Jakie nowe technologie lub wynalazki umożliwiły rozwój niektórych popularnych obecnie zawodów? Czy te zawody się utrzymają, czy również za jakiś czas znikną?

Podpowiedzi:

- A. popularność i powodzenie wielu zawodów warunkują np.:
  - I. mody w społeczeństwie, takie jak zamawianie jedzenia do domu (dostawca potraw) czy zakupy przez Internet (kurier);
  - II. powszechne wykorzystanie technologii (programiści);
  - III. rozwijający się handel (kierowca TIR-a)

3. Jakie cechy mają wymyślone przez uczniów zawody przyszłości? Czy uczniom łatwo było wymyślić zawody przyszłości? Dlaczego? Czy skupiali się na niedalekiej przyszłości czy na bardzo odległych czasach? Które z wymienionych zawodów są bardziej prawdopodobne? Które mniej?

Podpowiedzi:

- A. nowe zawody często powstają na styku dziedzin – na takiej zasadzie powstały w przeszłości profesje takie jak biotechnolog i arteterapeuta;
- B. nowe wynalazki i trendy społeczne prowadzą do powstawania nowych zawodów (np. konserwator dronów, manager wizerunku cyfrowego);
- C. prawdopodobnie wzrastać będzie zapotrzebowanie na zawody pomagające radzić sobie psychicznie z codziennością (psycholog, coach, terapeuta).

Podstawa programowa:

VII-VIII SP

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania (2.1)
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy (2.3)
- dokonuje autoprezentacji (2.7)

Liceum

Uczeń:

- analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych (2.1)
- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych (2.2)

Technikum

Uczeń:

- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych (2.1)
- określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy (2.2)